

Regeling van de Minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening van PM 2023, nr. 2023-OM, tot wijziging van de subsidieregeling duurzaam maatschappelijk vastgoed in verband met het opnieuw openstellen van de subsidie en het toevoegen van subsidiabele maatregelen

De Minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening,

Gelet op de artikelen 3, eerste en tweede lid, en 4, eerste en tweede lid, van de Kaderwet overige BZK-subsidies en de artikelen 6, vijfde lid, onderdeel b, en zevende lid, en 8, eerste en tweede lid, 11, artikel 14, artikelen 16, 17, 18, 24, vijfde lid, van het Kaderbesluit BZK-subsidies;

BESLUIT

Artikel I

De subsidieregeling duurzaam maatschappelijk vastgoed wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 1 wordt als volgt gewijzigd:

1. Aan de definitie van *eigenaar* wordt na "gebouwde onroerende zaak" de zinsnede toegevoegd "die niet in eigendom is van de Staat der Nederlanden".
2. Aan de definitie van *gebouwde onroerende zaak* wordt na "Bouwbesluit 2012" de zinsnede toegevoegd ", tenzij de gebouwde onroerende zaak in eigendom is van een zorgaanbieder".
3. Na de definitie van *gebouwde onroerende zaak* wordt een definitie ingevoegd, luidende: *hoge energieprestatie*: hoge energieprestatie als bedoeld in bijlage 4 bij de subsidieregeling duurzaam maatschappelijk vastgoed.

B

Artikel 3 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het eerste lid komt te luiden:
 1. De minister kan aan een eigenaar van bestaand maatschappelijk vastgoed op aanvraag subsidie verstrekken voor een investering in maatregelen en die bestaan uit:
 - a. ten hoogste drie verduurzamingsmaatregelen die zijn opgenomen in bijlage 3; of
 - b. een integraal verduurzamingsproject.
2. In het tweede lid wordt "3 oktober 2022" vervangen door "1 september 2023".

C

Artikel 4 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid wordt "3 oktober 2022 tot en met de dag van inwerkingtreding van de Regeling van de Minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening van 1 november 2022, nr. 2022-0000594303, tot wijziging van de Subsidieregeling duurzaam maatschappelijk vastgoed ter sluiting van het aanvraagloket voor aanvragers in verband met de grote hoeveelheid ingediende aanvragen [Red: 08-11-2022]" vervangen door "1 september 2023 tot en met 31 december 2024 of tot en met de dag waarop het subsidieplafond wordt bereikt".
2. Onder vernummering van het tweede tot derde lid wordt een lid ingevoegd, luidende:

2. Op de dag dat het subsidieplafond wordt bereikt kan geen aanvraag meer worden ingediend na 17.00 uur.

D

Artikel 5 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid wordt "€ 150.000.000 tot de dag van inwerkingtreding van de Regeling van de Minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening van 1 november 2022, nr. 2022-0000594303, tot wijziging van de Subsidieregeling duurzaam maatschappelijk vastgoed ter sluiting van het aanvraagloket voor aanvragers in verband met de grote hoeveelheid ingediende aanvragen [Red: 08-11-2022]" vervangen door "€ 133.000.000 voor aanvragen van € 500.000 of meer."

2. Onder vernummering van het tweede lid tot derde lid wordt een lid ingevoegd, luidende: 2. Het subsidieplafond bedraagt €57.000.000 voor aanvragen van minder dan € 500.000.

E

In artikel 8, eerste lid, onderdeel a, wordt na "bijlage 3" de zinsnede ingevoegd "welke voortkomen uit een advies als bedoeld in onderdeel b,".

F

In artikel 14, derde lid, vervalt onderdeel c, onder verlettering van de onderdelen d en e tot c en d.

G

Artikel 16 wordt als volgt gewijzigd:

1. Onder vernummering van het tweede en derde lid tot derde en vierde lid, wordt na het eerste lid een lid ingevoegd, luidende:

2. De subsidie, bedoeld in artikel 3, eerste lid, onderdeel b, bedraagt 35 % van de projectkosten van de subsidiabele activiteiten met een minimum bedrag van € 25.000 per aanvraag en een maximum bedrag van € 2.500.000 per gebouwde onroerende zaak indien een hoge energieprestatie wordt bereikt.

2. In het derde lid (nieuw) wordt "eerste lid" vervangen door "eerste en tweede lid".

H

In artikel 21, derde lid, vervalt onderdeel c, onder verlettering van de onderdelen d en e tot c en d.

I

In bijlage 2 wordt aan de tabel "B: In aanmerking komende SBI-codes" een rij toegevoegd, luidende:

900.11	Scouting, muziekverenigingen en -stichtingen
--------	--

J

Bijlage 3 wordt vervangen door de bijlage die is opgenomen in bijlage I bij deze regeling.

K

Na bijlage 3 wordt de bijlage die is opgenomen in bijlage II toegevoegd.

Artikel II

Deze regeling treedt in werking met ingang van 1 september 2023.

Deze regeling zal met de toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.

De minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening,

Hugo de Jonge

Bijlage I bij artikel I, onderdeel J, van de regeling van de Minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening tot wijziging van de subsidieregeling duurzaam maatschappelijk vastgoed

Bijlage 3. behorende bij artikel 1 van de subsidieregeling duurzaam maatschappelijk vastgoed

A. Integraal Gebouw		
A.1	Integraal met Maatwerkadvies	<p>Bestemd voor: energieprestatie verbetering van bestaande gebouwen, en bestaande uit: een pakket met maatregelen dat leidt tot een verbetering van ten minste drie labels en minimaal tot label B, waarbij het energielabel is vastgesteld volgens de bepalingsmethodiek van NTA 8800 opgesteld na 1 januari 2021.</p> <p><i>Toelichting: Voor aanvang van de werkzaamheden wordt het referentie label bepaald, na afloop van de werkzaamheden wordt het definitieve label bepaald. De kosten van beide labelbepalingen komen in aanmerking voor deze regeling.</i></p> <p><i>In plaats van een maatwerkadvies mag ook een gedegen portefeuilleroutekaart worden aangeleverd. Wel moet er een energielabel aangetoond worden die opgesteld is na uitvoering van de gesubsidieerde activiteiten.</i></p>
A.2	Integraal Breeam-NL	<p>Bestemd voor: een duurzaam gerenoveerd gebouw (deel) waarvoor een minimale score van 55% op het aspect 'Asset' van het keurmerk voor duurzame vastgoedobjecten (BREEAM-NL-In-Use, versie 6) van de Dutch Green Building Council wordt behaald, waarbij voor de volgende categorieën ten minste de genoemde scores worden behaald: 60% op 'Energie', 45% op 'Landgebruik en Ecologie' en 45% op 'Materiaalstromen', wat blijkt uit een vooraf vastgesteld (self assessment) en bij vaststelling een oplever assessment, afgegeven volgens BREEAM-NL-In-Use, versie 6 en goedgekeurd door een erkend en onafhankelijke assessor, en bestaande uit: de voor renovatie technisch noodzakelijke apparatuur, bouwkundige werken en gebouwgebonden installaties om te voldoen aan bovengenoemde eisen.</p>
A.3	Integraal GPR Gebouw	<p>Bestemd voor: een duurzaam gerenoveerd gebouw(deel) dat voldoet aan de eisen van de maatlat van GPR Gebouw 4.3 Bestaande Bouw of GPR Gebouw 4.4 Bestaande Bouw met een score van ten minste 7,0 voor de thema's Energie, Milieu, Gezondheid, Gebruikskwaliteit en Toekomstwaarde, wat blijkt uit een GPR Gebouw ontwerpberekening behorende bij de bouwvergunningaanvraag en de GPR Gebouw opleverberekening bij vaststelling, welke zijn opgesteld door een erkend expert en goedgekeurd door een erkend en onafhankelijke assessor, en bestaande uit: de voor renovatie technisch noodzakelijke apparatuur, bouwkundige werken en gebouwgebonden installaties om te voldoen aan bovengenoemde eisen.</p>

A.4	Integraal met Maatwerkadvies tot een hoge energieprestatie	<p>Bestemd voor: verbetering van bestaande gebouwen tot een hoge energieprestatie van de hoofdgebruiksfunctie van het gebouw conform bijlage 4,</p> <p>en bestaande uit: een pakket van maatregelen dat leidt tot een label verbetering waarbij het energielabel is vastgesteld volgens de bepalingsmethodiek van NTA 8800 opgesteld na 1 januari 2021.</p> <p><i>Toelichting: Het pakket van maatregelen is gebaseerd op het maatwerkadvies dat voor aanvang van de werkzaamheden is afgegeven.</i></p>
B. Leefomgeving verkoeling		
B.1	Groendak	<p>Bestemd voor: het van beplanting voorzien van het dak van een gebouw(deel),</p> <p>en bestaande uit: een vegetatielaag, substraatlaag, drainagelaag en al dan niet de volgende onderdelen: een kunstmatige bevoeiing en verankering, constructieve aanpassingen bij bestaande daken en nestelvoorzieningen.</p>
B.2	Groene gevel of muur	<p>Bestemd voor: het van beplanting voorzien van de gevel(s) van een gebouw of beide zijden van een muurconstructie,</p> <p>en bestaande uit: een van beplanting en substraat of potgrond voorzien frame of bouwblokken, en al dan niet de volgende onderdelen: een gevel beschermende laag, constructieve aanpassingen bij bestaande muren, irrigatieleidingwerk.</p>
C. Bouwkundig aanpassingen in de bestaande thermische schil		
C.1	HR-glas	<p>Bestemd voor: beglazing in de bestaande thermische schil,</p> <p>en bestaande uit: meervoudig glas met een vacuüm of gasgevulde spouw of panelen in kozijn met een warmte-doorlatingscoëfficiënt met een maximale U-waarde (W/m²K) van 1,2 of isolerende deur die zijn opgenomen in de ISDE Maatregelenlijst Hoog-rendementsglas, (eventueel) kozijn.</p> <p><i>Toelichting: De maatregelenlijst Hoog rendementsglas van de ISDE kunt u hier vinden www.rvo.nl/isde. Het indicatieve subsidiebedrag op de maatregelenlijst heeft betrekking op de ISDE, niet op de Regeling Duurzaam Maatschappelijk Vastgoed.</i></p>
C.2	Isolatie voor dak, gevel, spouw en vloer, van bestaande constructies	<p>Bestemd voor: de verbetering van de isolatie van bestaande thermische schil,</p> <p>en bestaande uit: toevoegen van</p> <p>a. isolatiematerialen waarbij de warmteweerstand van de toegevoegde isolatiematerialen R_{iso}, tot = $\Sigma(R_1+R_2+.. +R_n) = \Sigma((d/\lambda)_1+ (d/\lambda)_2 +..+(d/\lambda)_n)$ ten minste 3,5 m².K/W toeneemt; of</p> <p>b. spouwmuurisolatie, isolatiemateriaal waarbij de warmteweerstand R met ten minste 1,1 m².K/W toeneemt.</p> <p>Alleen isolatiematerialen die op de ISDE Maatregelenlijst isolatie staan mogen worden toegepast.</p> <p>Kiest u bij het type isolatiemaatregel vloerisolatie, spouwmuurisolatie of dakisolatie, voor lokaal gespoten PIR of PUR? Dan moet dit zijn aangebracht met een HFK-vrij blaasmiddel.</p>

		<p><i>Toelichting</i> <i>Het indicatieve subsidiebedrag op de maatregelenlijst heeft betrekking op de ISDE, niet op de Regeling Duurzaam Maatschappelijk Vastgoed.</i></p>
D. Verwarmen, koelen, ventileren		
D.1	Warmtepomp(boiler) kleiner of gelijk aan 70kW	<p>Bestemd voor: het verwarmen en koelen van gebouwen of het nuttig aanwenden van warmte voor de verwarming van tapwater, en bestaande uit: een elektrisch gedreven warmtepomp, met een maximaal thermische vermogen van 70kW, die opgenomen is op de ISDE Apparatenlijst warmtepompen, (eventueel) bronsysteem, (eventueel) bodemwarmtewisselaar of grondwaterbron, (eventueel) restwarmte opslagvat, (eventueel) geïntegreerd opslagvat, (eventueel) afgiftenet.</p> <p><i>Toelichting:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>De warmtepomp-apparatenlijst van de ISDE is beschikbaar op www.rvo.nl/isde. Het indicatieve subsidiebedrag op de apparatenlijst heeft betrekking op de ISDE, niet op de Regeling Duurzaam Maatschappelijk vastgoed.</i> - <i>(Thermisch) vermogen in kW: De hoeveelheid afgegeven warmte van het apparaat ten behoeve van ruimteverwarming, uitgedrukt in kilowatt, conform EU811/2013.</i>
D.2	Warmtepomp groter dan 70kW	<p>Bestemd voor: het verwarmen en koelen van gebouwen, en bestaande uit: elektrisch gedreven warmtepomp, (eventueel) bodemwarmtewisselaar of grondwaterbron, (eventueel) (ijs)buffer, (eventueel) restwarmteopslagvat, (eventueel) aansluiting op het afgiftenet, (eventueel) afgiftenet, (eventueel) noodzakelijke aanpassing van de bestaande elektriciteitsaansluiting;</p> <p><i>Toelichting:</i> <i>(Thermisch) Vermogen in kW: De hoeveelheid afgegeven warmte van het apparaat ten behoeve van ruimteverwarming, uitgedrukt in kilowatt, conform EU811/2013.</i></p>
D.3	Warmtewisselaar voor vrije koeling	<p>Bestemd voor: het verminderen van het energiegebruik van een koelinstallatie door: a. het bij lage buitenluchttemperaturen koelen van de gebouwen met buitenlucht; of b. het koelen van gebouwen met oppervlaktewater, en bestaande uit: warmtewisselaar die de functie van de koelmachine overneemt, exclusief de koelinstallatie zelf en de koeltoren of droge koeler komen niet in aanmerking</p> <p><i>Toelichting:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Dit is een extra warmtewisselaar parallel aan de koelmachine tussen het gekoeld waternet en de koeltoren of droge koeler op het dak.</i>
D.4	Verdampingskoeling door middel van waterverdamping (adiabatisch)	<p>a. direct werkende adiabatische luchtkoeler Bestemd voor: het koelen van gebouwen, waarbij de lucht door directe bevochtiging wordt afgekoeld en bestaande uit: ventilator, bevochtigingsapparatuur, regeling, (eventueel) waterbehandelingsapparatuur, (eventueel) filter.</p>

		<p>b. indirect werkende adiabatische luchtkoeler</p> <p>Bestemd voor: het koelen van bedrijfsgebouwen, waarbij ingaande lucht wordt afgekoeld in een scheidingswarmtewisselaar door een tweede luchtstroom die gekoeld is door middel van bevochtiging</p> <p>en bestaande uit: ventilatoren, warmtewisselaar, bevochtigingsapparatuur, regeling, (eventueel) waterbehandelingsapparatuur, (eventueel) filter.</p>
D.5	Luchtdicht maken van luchtkanalen van luchtverdeelsysteem	<p>Bestemd voor: het luchtdicht maken van luchtkanalen die bestemd zijn voor het transporteren van toe- of afvoerlucht in een gebouw,</p> <p>en bestaande uit: een luchtkanaal van een ventilatiesysteem, waarbij het ventilatiesysteem minimaal voldoet aan luchtdichtheidsklasse (LUKA) C of maximaal ATC 3.</p>
D.6	Laagdebiet afzuigkap in grootkeukens	<p>Bestemd voor: het minimaliseren van het energiegebruik van afzuigsystemen in grootkeukens,</p> <p>en bestaande uit: een afzuigkap waarin luchttoevoercompartimenten zijn aangebracht voor het inblazen van lucht aan de onderzijde van de luifelranden. De toevoer van de lucht aan de onderzijde van de luifelranden mag maximaal 12% van het afzuigdebiet van de afzuigkap zijn.</p>
D.7	Koude- of warmteterugwinningsysteem uit ventilatielucht	<p>Bestemd voor: het koelen of verwarmen van gebouwen door het benutten van koude of warmte in de afzuiglucht,</p> <p>en bestaande uit: een luchtbehandelingskast met warmtewisselaar voor koude- of warmteterugwinning met een rendement van minimaal 80% of een luchtbehandelingskast met een Eurovent A label (voor wintercondities) of hoger.</p>
D.8	Luchtbehandelingskast met inbouwde warmtepomp (niet hybride) voor zwembaden	<p>Bestemd voor: ontvochtigen, ventileren en verwarmen van zwembaden,</p> <p>en bestaande uit: een luchtbehandelingskast, voorzien van een warmtepomp, warmteterugwinningsysteem met een rendement van minimaal 65%, automatische regeling, (eventueel) warmtewisselaar voor het verwarmen van zwembadwater (badwatercondensor).</p>
D.9	Faseovergangsmateriaal (PCM)	<p>Bestemd voor: het verminderen van het energiegebruik voor het koelen of verwarmen van gebouwen,</p> <p>en bestaande uit: faseovergangsmateriaal.</p>
E. Verlichting		
E.1	LED-verlichtingssysteem	<p>Bestemd voor: verlichting in en bij gebouwen,</p> <p>en bestaande uit: LED-verlichtingsarmaturen met een niet uitwisselbare LED-lichtbron en met een specifieke lichtstroom van ten minste 125 lm/W (eventueel) bewegingssensoren.</p> <p>Uitwisselbare LED-lichtbronnen, zoals LED-buizen en specifiek voor noodverlichting bestemde noodverlichtingsarmaturen, zijn uitgesloten.</p>
E.2	LED-belichtingssysteem voor podium- of theaterbelichting	<p>Bestemd voor: podium- of theaterbelichting,</p> <p>en bestaande uit: spot- en/of floodlightarmaturen, (DMX) driver. De powerfactor van het belichtingssysteem moet ten minste 0,90 bedragen.</p>
F. Overige energiebesparing		
F.1	HR-elektromotor	<p>Bestemd voor: elektromotor,</p> <p>en bestaande uit: een elektromotor die voldoet aan minimaal de IE5 efficiency-klasse.</p>

F.2	HR pomp	Bestemd voor: verbetering van werktuigbouwkundige installaties in gebouwen, en bestaande uit: een hoog rendement circulatie pomp met geïntegreerde toerenregeling (frequentie regelaar).
F.3	Luchtgordijn met sensor gestuurde automatische regeling	Bestemd voor: het verminderen van warmteverlies via openstaande deuren, en bestaande uit: een luchtgordijn voorzien van een binnen- en buitensensor, die de automatische regeling voorziet van meetgegevens van de buiten- en binnentemperatuur en de stand van de deur.
F.4	Energieprestatieverbetering van bestaande liften roltrappen en rolpaden	Bestemd voor: het verbeteren van de energieprestatie van bestaande liften, roltrappen en rolpaden, en bestaande uit: een pakket aan energiezuinige maatregelen waardoor een bestaande lift gaat voldoen aan de energieprestatie-eisen van energielabel A van NEN-EN-ISO 25745-2:2015.
G. Energieregistratie-en bewakingsysteem (EBS)		
G.1	Slimme meter met een energieverbruiks-manager/ energiebeheerssysteem voor elektriciteit, aardgas (a.e.) en/of warmte	Bestemd voor: het (realtime) monitoren en visualiseren van het energiegebruik op gas en elektriciteit en eventueel opgewekte energie ten behoeve van verbeterd energiegebruik, en bestaande uit: een slimme meter geïnstalleerd door een erkende installateur, beeldscherm voor publieke visualisatie en (eventueel) energiemanagementsysteem met rapportagefunctie (voor een overzicht van het energieverbruik per dag, week en jaar). Randvoorwaarde: publieke visualisatie is een verplicht onderdeel van deze maatregel.
H. Duurzame Energie		
H.1	Zonnecollectorsysteem voor verwarmen	Bestemd voor: het verwarmen van water of lucht, en bestaande uit: een zonnecollectorsysteem, regeleenheid, (eventueel) (rest)warmtebuffer op het gebouw en/of perceel.
H.2	PV (Photovoltaïsch) of PVT (Photovoltaïsch Thermische) panelen	Bestemd voor: het verwarmen van water of lucht en/of opwekking van elektrische energie uit zonlicht met behulp van zonnepanelen, en bestaande uit: a: Photovoltaïsch zonnepanelen of een samenstelling van zonnewarmtecollector en fotovoltaïsche zonnepanelen, inclusief vervanging van bestaande dakisolatie, door dakisolatie zoals genoemd in maatregel C.2 of bij monumenten L5, en vervanging van bestaande dakbedekking; b: Photovoltaïsch zonnepanelen of een samenstelling van zonnewarmtecollector en fotovoltaïsche zonnepanelen op het perceel en/of bestaand dak, inclusief opslagsysteem, zoals genoemd in maatregelen H.3, H.4 of H.5.
H.3	Warmte- of koudeopslag in de bodem met gebruik van grondwater	Bestemd voor: het opslaan van warmte of koude in de bodem met water als opslagmedium, voor het koelen of verwarmen van gebouwen of processen, en bestaande uit: gesloten systeem met bijvoorbeeld vaten of slangen die voor onttrekking en injectie worden gebruikt, waterpompen, (eventueel) warmtewisselaar die direct is gekoppeld aan de het systeem, (eventueel) warmte- of koudetransportleiding.
H.4	Grondwarmtewisselaar	Bestemd voor: het koelen of verwarmen van water voor gebruik in gebouwen of processen met behulp

		van een warmtewisselaar die zich in het grondwater bevindt, en bestaande uit: ondergrondse warmtewisselaar, pomp, (eventueel) water-lucht warmtewisselaar die de warmte of koude uit de bodem rechtstreeks afgeeft, (eventueel) restwarmteopslagvat.
H.5	Zout(water)batterij	Bestemd voor: de opslag van duurzaam opgewekte energie die wordt gebufferd in een zout(water)batterij, en bestaande uit: zout(water)batterij en (eventuele) regeltechniek en als aanvullende voorwaarde: Aanwezigheid duurzame energieopwekker op eigen perceel (bijv. zonnecollectoren of pv-panelen) dient te worden aangetoond of tegelijk worden aangevraagd.
I. Lokale energie-uitwisseling		
I.1	Intelligent lokale energie-uitwisseling	Bestemd voor: het faciliteren van een intelligent lokaal energienetwerk waarmee vraag en aanbod van diverse energiegebruikers en energiebronnen op elkaar kan worden afgestemd, en bestaande uit: meet- en regelsysteem in combinatie met software voor de real-time koppeling tussen producenten en gebruikers binnen het energienetwerk.
J. Energietransitie		
J.1	Infrarood verwarmingspaneel met bewegingssensor en thermostaat	Bestemd voor: aanwezigheid gestuurde ruimteverwarming door middel van warmtestraling met behulp van infraroodpaneel geregeld middels bewegingssensor en thermostaat, voor bijvoorbeeld kleedruimten, en bestaande uit: verwarmingssysteem met een infrarood verwarmingspaneel niet zijnde een warmtestraler, bewegingssensor en thermostaat. Een randvoorwaarde is dat het infraroodpaneel wordt geregeld middels bewegingssensor en thermostaat.
J.2	Aansluiting warmte- en/of koudenet (BAK kosten)	Bestemd voor: de aansluiting op warmte- en/of koudenet, en bestaande uit: Aansluiting van warmte- en/of koude afnemer en distributieleiding, gerealiseerd door een warmteleverancier. De kosten vanaf de uitkoppeling van het distributienet tot en met de afleverset komen in aanmerking. Inpandige kosten, na de afleverset, voor warmte- en/of koudenet aansluiting komen onder deze code niet in aanmerking. Verzwaren van warmtenet aansluiting komt niet in aanmerking onder deze code.
K. Energielabel		
K.1	Opstellen en registreren definitief energielabel	Bestemd voor: het opstellen en registreren van een definitief energielabel, en bestaande uit: de kosten voor het opstellen en registreren van een definitief energielabel. Het gaat hierbij om de registratie van de Energie Index volgens de Nederlands Technische Afspraak 8800.
L. Monumenten		
Het inpassen van energiebesparende maatregelen in een (rijks)monument vraagt om een zorgvuldige aanpak met respect voor de aanwezige monumentale waarden. Het hangt van het individuele monument af of bepaalde maatregelen wel of niet realiseerbaar zijn. Ook kunnen bouwfysische eigenschappen van het monument van invloed zijn op de mogelijkheid tot het toepassen van verduurzamingsmaatregelen. Voorbeeld: veel monumenten hebben geen spouwmuur en derhalve zal isolatie daarvan niet mogelijk zijn. In de regel is voor het toepassen van verduurzamingsmaatregelen		

<p>een (Wabo)omgevingsvergunning nodig aangezien het gaat om wijziging van het rijksmonument. De gemeente beoordeelt bij de aanvraag of de verduurzamingsmaatregelen mogelijk zijn in relatie tot de monumentale waarde van het desbetreffende (rijks)monument .</p>		
L.1	Duurzaam monumenten advies	<p>Bestemd voor: het opstellen van maatwerkadvies, en bestaande uit: maatwerkadvies uitgevoerd volgens de in de beroepsgroep geldende normen, met dien verstande dat daarbij rekening wordt gehouden met de aanwezige monumentale waarden op basis van een door een bouw- of architectuurhistoricus opgesteld rapport over de aanwezige monumentale waarden.</p>
L.2	Integrale aanpak verduurzaming monumenten	<p>Bestemd voor: de uitvoering van verduurzamingsmaatregelen, en bestaande uit: een pakket aan maatregelen die gebaseerd zijn op het maatwerkadvies zoals omschreven in L1. Voor subsidies \leq €25.000 geldt minimaal niveau 2. Voor subsidies $>$ 25.000 geldt minimaal niveau 3. De gekozen maatregelen moeten gezamenlijk leiden tot minimaal een energiebesparing op primaire energie van 20%.</p>
L.3	Isolerende beglazing monumentenglas en binnen/buiten-voorzetramen	<p>Bestemd voor: vervangen en/of plaatsen van isolerende beglazing of glascombinaties in de thermische schil, en bestaande uit: isolerend glas met een warmte-doorlatingscoëfficiënt van maximaal 3,0 W/m²K. Dit kan meervoudig glas met een vacuüm of gasgevulde spouw zijn of gelaagd glas.</p> <p><i>Toelichting: geldt alleen voor het vervangen van het glas. Kozijnen en deuren zijn uitgesloten.</i></p>
L.4	Kierdichting	<p>Bestemd voor: het afdichten van kieren rondom raamkozijnen waarmee de luchtdoorlatendheidswaarde van de thermische schil, klasse B, zoals omschreven in de PvE frisse scholen aantoonbaar wordt gerealiseerd, en bestaande uit: maatregelen om aan bovenstaande voorwaarde te voldoen.</p>
L.5	Isolatie voor gevel, vloer, dak van bestaande constructies	<p>Bestemd voor: de verbetering van de isolatie van bestaande thermische schil en bestaande uit: a. isolatiemateriaal waarbij de warmteweerstand $R = \Sigma(R_{\text{totaal}}) = \Sigma(d/\lambda)$ ten minste 2,5 m².K/W bedraagt; of b. spouwmuurisolatie isolatiemateriaal waarbij de warmteweerstand R met ten minste 1,1 m².K/W toeneemt. Alleen isolatiematerialen die op de ISDE Maatregelenlijst isolatie staan mogen worden toegepast.</p> <p>Kiest u bij het type isolatiemaatregel vloerisolatie, spouwmuurisolatie of dakisolatie, voor het isolatiemateriaal lokaal gespoten PIR of PUR? Dan moet dit zijn aangebracht met een HFK-vrij blaasmiddel.</p> <p><i>Toelichting</i> <i>Het indicatieve subsidiebedrag op de maatregelenlijst heeft betrekking op de ISDE, niet op de Regeling Duurzaam Maatschappelijk Vastgoed.</i></p>

L.6	Bodemisolatie	<p>Bestemd voor: aanpassing van de bestaande thermische schil met bodemisolatie,</p> <p>en bestaande uit: isolatiemateriaal op de bodem van de kruipruimte met een minimale warmteweerstand $R = 3,5 \text{ m}^2 \cdot \text{K/W}$, (eventueel) in combinatie met hoogwaardige vloerisolatie (als onderdeel van de begane grondvloer).</p>
L.7	Energiezuinig ventilatiesysteem	<p>Bestemd voor: het koelen of verwarmen van gebouwen door het benutten van koude of warmte in de afzuiglucht</p> <p>en bestaande uit: luchtbehandelingskast met warmtewisselaar met een rendement van minimaal 68% of CO₂-gestuurde ventilatie.</p>

Toelichting technische termen

Frequentie regelaar: Een frequentieregelaar is een apparaat dat wordt gebruikt om het toerental van een elektromotor te regelen. Hierdoor wordt het energieverbruik beperkt.

HFK vrije blaasmiddelen: HFK's, ook wel CFK's genoemd, zijn chloorfluorkoolstofverbindingen. Ze worden gemaakt door koolwaterstoffen te nemen en hiervan de waterstofatomen te vervangen met chloor en/of fluoratomen. Ze worden gebruikt als koelmiddel in koelkasten en airconditionings en als drijfgas voor spuitbussen en schuimisolatie. Deze HFK's worden als milieu onvriendelijk gezien. Inmiddels zijn er fabrikanten die HFK-vrije schuimisolatie produceren die dus geen HFK's bevat.

IE5 efficiency-klasse: De IE klasse is een aanduiding van de energiezuinigheid van een elektromotor en wordt bepaald volgens de IEC 60034-30. Het typeplaatje van de motor geeft de energiezuinigheid aan, zoals: IE1 = standaard rendement. IE5 = hoog rendement.

λ -waarde: De λ -waarde (lambda-waarde) geeft de warmtegeleiding van het materiaal aan. Hoe lager de λ -waarde, des te beter het materiaal isoleert, dus hoe groter de isolatiewaarde.

Plan van Aanpak Frisse Scholen: Het Programma van Eisen (PvE) Frisse Scholen 2021 helpt bijvoorbeeld schoolbesturen en gemeenten in hun rol als opdrachtgever van verbouw of nieuwbouw. Hiermee kunnen bouw- en ontwerpkosten bespaard worden door de eisen in een vroeg stadium te bepalen. De laatste versie is aangepast op basis van de eisen in het Bouwbesluit 2012 op 1 januari 2021.
(www.frissescholen.nl)

Portefeuilleroutekaart: Verschillende maatschappelijke sectoren hebben een routekaart opgesteld waarin beschreven wordt hoe de sector toewerkt naar de CO₂-reductiedoelen voor 2030 en 2050. Portefeuilleroutekaarten zijn voor organisaties binnen die sectoren een middel om inzicht te creëren op de te nemen maatregelen van hun eigen vastgoedportefeuille. Een portefuillieroutekaart voorziet daarmee in een handelingsplan, welke gebruikt kan worden als onderbouwing voor maatregel A.1.

Powerfactor: De powerfactor of arbeidsfactor is de verhouding tussen het werkelijke vermogen en het schijnbare vermogen in een wisselspanningsinstallatie. De powerfactor geeft aan in hoeverre er sprake is van ongewenst stroomverbruik. In een ideale situatie is de waarde 1.

R-waarde: De R-waarde geeft (het warmte-isolerend vermogen) de warmteweerstand van een materiaallaag aan uitgedrukt in m²K/W, vaak gebruikt als isolerende waarde van niet-transparante constructies van de thermische schil zoals muren, vloeren, daken.

R_{iso,tot}: is de som van de warmteweerstanden van de isolatielagen die toegevoegd worden aan de thermische schil.

Specifieke lichtstroom (lm/W): Onder de specifieke lichtstroom wordt hier verstaan de verhouding tussen lichtstroom van het verlichtingssysteem (in lumen) en het daarvoor opgenomen elektrische vermogen (in Watt). De specifiek lichtstroom zegt dus iets over het rendement van het LED armatuur.

Thermische schil: De bestaande thermische schil is de isolerende laag aan de buitenzijde van het gebouw. Wanden, daken, beglazing en deuren, en vloeren grenzend aan de buitenlucht of grond zijn geïsoleerd om kou te weren en warmte binnen te houden. De thermische schil is de 'jas' van het gebouw. De thermische schil is één geheel. Hij wordt gevormd door de bouwkundige constructies, die de verwarmde ruimten omhullen en die hiermee het gebouw afscheiden van de buitenomgeving, bodem of aangrenzende onverwarmde ruimten.
Ter verduidelijking: een scheidingswand tussen twee gebouwen is géén onderdeel van de thermische schil. Ook een verwarmd of onverwarmd bijgebouw dat los staat van het hoofdgebouw is géén onderdeel van de thermische schil, evenals onverwarmde bergingen of serres aan het gebouw. Een aanbouw die in open verbinding staat met een verwarmde ruimte van het hoofdgebouw valt binnen de thermische schil.

Thermische vermogen: De hoeveelheid afgegeven warmte van het apparaat ten behoeve van ruimteverwarming, uitgedrukt in kiloWatt, conform EU811/2013.

U-waarde: De U-waarde is de warmtedoorgangscoefficiënt, uitgedrukt in W/m^2K .
De warmtedoorgangscoefficiënt is de hoeveelheid warmte die door een constructie gaat per seconde (s) per vierkante meter (m^2) per temperatuurverschil (K) tussen de omgevingen langs beide zijden van de constructie (1 Watt = 1 Joule/s).
Bij de isolatie van vloer-, wand- of dakoppervlak wordt meestal de R-waarde gebruikt, bij de isolatie van ramen (glas en kozijn) wordt vaak de U-waarde gebruikt.

Bijlage II bij artikel I, onderdeel K, van de regeling van de Minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening tot wijziging van de subsidieregeling duurzaam maatschappelijk vastgoed

Bijlage 4 behorende bij artikel 1 van de subsidieregeling duurzaam maatschappelijk vastgoed

Minimale labelletter per hoofdgebruiksfunctie, zoals geregistreerd in het BAG-register.

Hoofdgebruiksfunctie	Label
Bijeenkomst	A+++
Gevangenisceel	A++
Gezondheidszorg met bed	A++
Gezondheidszorg zonder bed	A+++
Kantoor	A+++
Logies	A++
Onderwijs	A+++
Sport	A++
Winkel	A++

Toelichting

I. Algemeen deel

1. Inhoud van deze regeling

In het Nederlandse Klimaatakkoord is opgenomen dat eigenaren van maatschappelijk vastgoed een voorbeeldrol hebben te vervullen en daarmee duurzame gebiedsontwikkeling aanjagen. Daarnaast is met de twaalf maatschappelijk sectoren afgesproken dat er sectorale routekaarten worden opgesteld.¹ Uit de sectorale routekaarten blijkt dat extra ondersteuning en begeleiding nodig is om de klimaatdoelen voor het maatschappelijk vastgoed te realiseren. De subsidieregeling duurzaam maatschappelijk vastgoed (hierna DUMAVA) voorziet in een tegemoetkoming aan eigenaren van maatschappelijk vastgoed bij de kosten die zij maken bij het uitvoeren van combinaties van verduurzamingsmaatregelen die bijdragen aan het verbeteren van de energieprestatie van een gebouw en CO₂-emmissiereductie tot gevolg hebben.

Deze wijzigingsregeling voorziet in een nieuwe aanvraagronde voor de DUMAVA van 1 september 2023 tot en met 31 december 2024. De geplande wijzigingen voor de DUMAVA zijn dit jaar beperkt. De reden hiervoor is dat bij de openstellingsperiode de regeling zwaar overschreven was. Met deze beperkte wijzigingsregeling krijgen aanvragers die bij de vorige openstelling zijn uitgeloot de kans om opnieuw subsidie aan te vragen. Het subsidieplafond van de DUMAVA wordt vastgesteld op €190.000.000. Voor de openstelling van 2023 wordt het subsidieplafond als volgt verdeeld:

- €133.000.000 voor aanvragen van €500.000 of meer;
- €57.000.000 voor aanvragen onder de €500.000.

De bovenstaande subsidieplafonds worden geïntroduceerd naar aanleiding van de evaluatie van de eerste openstellingsronde. Uit de evaluatie kwam naar voren dat er bij kleine eigenaren het gevoel heerst dat zij minder kans maken op subsidie. Met deze verdeling wordt beoogd dat kleine aanvragers de meer kans krijgen om subsidie aan te vragen terwijl aan de andere kant grote aanvragers met veel CO₂ uitstoot ook nog genoeg subsidie kunnen aanvragen.

Daarnaast worden aanvragers van integrale projecten gestimuleerd om naar een hoog energieprestatieniveau te renoveren. Dit hoge energieprestatieniveau is gebaseerd op de renovatiestandaard². Aanvragers van integrale projecten kunnen aanvullende subsidie aanvragen (in totaal 35%) wanneer zij in hun projectplan kunnen aangeven dat zij hun vastgoed naar een hoog energieprestatieniveau gaan verduurzamen. In bijlage 4 is een tabel opgenomen waar per gebruiksfunctie is aangegeven tot welk niveau de eigenaar moet renoveren.

Ook is naar aanleiding van de vorige openstellingsronde een nieuwe doelgroep aan de doelgroepenlijst (bijlage 2) toegevoegd. Het gaat hier om de doelgroep scouting, muziekverenigingen en stichtingen (SBI code 900.11). Deze doelgroep kwam oorspronkelijk niet in aanmerking voor subsidie, maar valt wel onder de definitie van maatschappelijk vastgoed. Tot slotte is de maatregelenlijst geactualiseerd op basis van de nieuwste technieken. Voor aanvragers van integrale projecten die van plan zijn te renoveren naar een hoge energieprestatie is een extra maatregel aan de maatregelenlijst toegevoegd. Vanwege de verscheidene kleine wijzigingen wordt deze bijlage opnieuw vastgesteld.

2. Relatie met andere wet- en regelgeving

2.1 Kaderbesluit BZK-subsidies (hierna: Kaderbesluit) en Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb)

Deze regeling is gebaseerd op het Kaderbesluit (en de daaraan ten grondslag liggende Kaderwet overige BZK-subsidies). Het Kaderbesluit bevat bepalingen die zich richten tot degene die subsidie aanvraagt of ontvangt. In voorkomend geval zullen subsidieaanvragers of – ontvangers daarom

¹ [Klimaatakkoord hoofdstuk gebouwde omgeving \(2019\)](#)

² De renovatiestandaard is geïntroduceerd in de Kamerbrief Voortgang Verduurzaming Utiliteitsbouw van 18 oktober 2022. De renovatiestandaard is een vrijwillige richtlijn om gebouweigenaren te stimuleren om te renoveren naar een hoog energieprestatieniveau. De renovatiestandaard is een voorloper op de wettelijke eindnorm voor de Utiliteitsbouw vanaf 2030.

met regels uit het Kaderbesluit te maken krijgen, ook wanneer die regels niet expliciet zijn genoemd in deze regeling. Naast de Kaderwet en het Kaderbesluit is de Awb van belang voor subsidieverstrekking. In titel 4.2 zijn regels gesteld over subsidies die gelden voor iedere subsidie van de overheid, inclusief de dumava. In de Awb zijn bijvoorbeeld regels te vinden over de inhoud van de beschikking, gronden waarop de subsidieaanvraag geweigerd kan worden en intrekking of wijziging van de subsidie.

2.2 Staatssteun

Als de overheid subsidie verleent aan een onderneming kan dit te kwalificeren zijn als staatssteun. Het begrip 'onderneming' dient daarbij breed uitgelegd te worden; het uitvoeren van een economische activiteit (ook zonder winstoogmerk) kan er al toe leiden dat er sprake is van een onderneming. Niet iedere doelgroep die in aanmerking komt voor deze regeling geldt als een onderneming. Zo vallen de decentrale overheden en onderwijsinstellingen in principe buiten het staatssteunverbod. Echter de inschakeling van derden voor investeringen of adviesdiensten zijn activiteiten en de uiteindelijke begunstigden zijn dan de ondernemingen die deze diensten aanbieden. Vandaar dat het staatssteunrecht direct of indirect voor de hele doelgroep van toepassing is. Staatssteun is gereguleerd op Europees niveau en zal op basis van het Europees recht gerechtvaardigd moeten worden.

In deze regeling wordt geregeld dat de hoogte van de subsidie voor integrale verduurzamingsprojecten 35% van de projectkosten van de subsidiabele activiteiten bedraagt, met een minimumbedrag van € 25.000 per aanvraag en een maximum bedrag van € 2.500.000 per gebouwde onroerende zaak, als de eigenaar renoveert naar het hoge energieprestatieniveau per gebruiksfunctie, zoals beschreven in bijlage 4 (nieuw).

Het deel 'Steun voor milieubescherming' van de Algemene Groepsvrijstellingsverordening (hierna: AGVV) geeft de mogelijkheid om subsidie voor de kosten van energiebesparende maatregelen (artikel 38a) en subsidie voor de kosten uit energie uit hernieuwbare energiebronnen (artikel 41) te verstrekken. De AGVV stelt daarbij voorwaarden, zo heeft het onder meer tot gevolg dat er sprake moet zijn van een aantoonbaar stimulerend effect van de subsidies, waardoor de subsidies alleen voorafgaand aan het verrichten van de activiteiten kunnen worden aangevraagd.

Daarnaast dient voor verlening van deze subsidie te worden vastgesteld dat er geen sprake is van een onderneming in moeilijkheden als bedoeld in artikel 2, achttiende lid, van de AGVV. Ook mag er geen sprake zijn van een onderneming ten aanzien waarvan een bevel tot terugvordering van steun uitstaat als bedoeld in artikel 1, vierde lid, onder a, van de AVGG. Om hieraan te voldoen zijn deze voorwaarden opgenomen als afwijzingsgronden in de artikel 11 en 18.

Om gebruik te kunnen maken van deze groepsvrijstelling in de AGVV mag maximaal 30% van de kosten voor energiebesparende maatregelen of voor energie uit hernieuwbare energiebronnen worden gesubsidieerd. Daarbij kan voor kleine ondernemingen de steunintensiteit met 20% worden verhoogd en voor middelgrote ondernemingen met 10%.

2.3 Verhouding tot andere subsidieregelingen

2.3.1 Ontzorgingsprogramma maatschappelijk vastgoed

Kleine maatschappelijk vastgoedeigenaren kunnen voor het verduurzamen van hun gebouwen terecht bij het ontzorgingsprogramma binnen hun provincie. Via dit programma kunnen eigenaren van maatschappelijk vastgoed gebruik maken van advies en ondersteuning op maat. Deze diensten worden kosteloos beschikbaar gesteld. Kleine maatschappelijke vastgoedeigenaren kunnen daarom gebruik maken van zowel het ontzorgingsprogramma als van deze regeling.

2.3.2 Investeringssubsidie duurzame energie en energiebesparing (ISDE) voor zakelijke gebruikers

Via de ISDE kunnen zakelijke gebruikers, waaronder maatschappelijke instellingen, een financiële tegemoetkoming krijgen voor duurzaamheidsmaatregelen die gericht zijn op het produceren van duurzame energie of het aansluiten op een warmtenet. Deze specifieke maatregelen zijn ook opgenomen als subsidiabele maatregelen in deze regeling. Aanvragers hebben geen recht op subsidie voor maatregelen waar via de ISDE al een subsidie voor is verstrekt.

2.3.3 Energie Investeringsaftrek (EIA) en Milieu Investeringsaftrek (MIA)

De EIA en MIA zijn fiscale aftrekregelingen. De regeling biedt direct financieel voordeel aan ondernemers die investeren in energiebesparende bedrijfsmiddelen en duurzame energie. Naast de afschrijving mag voor deze investeringen een extra bedrag afgetrokken worden van de winst. Maatschappelijke instellingen die in Nederland inkomsten- of vennootschapsbelasting betalen

komen in aanmerking voor de EIA en/ of MIA. Van deze instellingen wordt verwacht dat zij van deze regelingen gebruik maken en zij komen daarom niet in aanmerking voor deze regeling.

2.3.4 Stimulering bouw en onderhoud sportaccommodaties (BOSA)

De BOSA is bedoeld voor amateursportorganisaties. Deze organisaties kunnen subsidie aanvragen voor bouw- en onderhoudskosten van sportaccommodaties en aanschaf van sportmaterialen. Onderdeel van deze regeling is een aanvullende subsidie voor verduurzamingsmaatregelen, waaronder energiemaatregelen. Omdat amateursportorganisaties aanspraak kunnen maken op de BOSA komen zij niet in aanmerking voor deze regeling.

2.3.5 Specifieke uitkering ventilatie in scholen (SUViS)

De SUViS is een specifieke uitkering aan gemeenten om het binnenklimaat van bestaande schoolgebouwen te verbeteren. Het gaat om de financiering van bouw- en installatiekosten. De activiteiten die in het kader van SUViS gesubsidieerd kunnen worden hebben een overlap met enkele maatregelen in bijlage 3. Daarnaast kunnen projecten zoals bedoeld in de SUViS gezien worden als integrale projecten. Om overlap tussen beide regelingen te voorkomen komen projecten waar een SUViS aanvraag voor is beschikt niet in aanmerking voor subsidie voor een integraal project binnen deze regeling. Het is wel mogelijk om een aanvraag te doen voor combinaties van maatregelen zolang deze geen betrekking hebben op het verbeteren van het binnenklimaat. Maatregelen die niet mogen worden opgevoerd betreffen in ieder geval de onderdelen D3 tot en met D8 uit de bijlage.

2.3.6 Maatwerkregeling ventilatie in scholen

De maatwerkregeling is bedoeld om schoolgebouwen met de meest urgentie ventilatieproblematiek aan te pakken. Met de subsidie kunnen schoolbesturen de ventilatie verbeteren en flankerende energiebesparende maatregelen nemen. De maatwerkregeling is vergelijkbaar met bovengenoemde SUViS-regeling. Daarom gelden voor de DUMAVA dezelfde voorwaarden als bij de SUViS-regeling.

2.3.7. Subsidie instandhouding rijksmonumenten (Sim)

De Sim is bedoeld voor eigenaren van Rijksmonumenten die geen woonhuis zijn. Via deze regeling kunnen zij aanspraak maken op subsidie voor het in stand houden van een monument en voor het laten uitvoeren van verduurzamingsonderzoeken. Indien er een beschikking is afgegeven voor een verduurzamingsonderzoek in het kader van de Sim dan is het niet toegestaan dat deze kosten worden opgenomen in deze regeling.

2.3.8 Subsidie verduurzaming MKB (SVM)

De SVM is bedoeld voor mkb-ondernemingen met maximaal 250 fte en een maximale jaaromzet van 50 miljoen euro. Via deze regeling kunnen mkb-ondernemingen aanspraak maken voor subsidie voor het laten opstellen van een energieadvies en voor ondersteuning bij het nemen van minimaal één verduurzamingsmaatregel. Het is voor sommige eigenaren van maatschappelijk vastgoed ook mogelijk om gebruik te maken van deze regeling. Indien er een beschikking is afgegeven voor een energieadvies en voor ondersteuning in het kader van de SVM dan is het niet toegestaan dat deze kosten worden opgenomen in deze regeling.

3. Administratieve en Bestuurlijke lasten

De voorgestelde wijzigingen zijn beperkt. De administratieve lasten voor burgers en bedrijven zoals beschreven in de regeling blijven van kracht.

Een aanvraag kan worden ingediend op de website van de Rijksdienst van Ondernemend Nederland (hierna RVO). De bestuurlijke lasten voor RVO voor het uitvoeren van de regeling bedragen €1.159.236.

4. Uitvoering en handhaving

De regeling wordt uitgevoerd door RVO, in mandaat van de Minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (hierna de Minister voor VRO). Dit houdt in dat RVO de aanvragen ontvangt, beoordeelt en de beschikkingen verstuurt.

Op basis van ervaringen uit de vorige openstellingsronde is in de regeling aangepast dat het loket sluit op dezelfde dag (om 17.00 uur) wanneer het subsidieplafond bereikt is. Daarnaast worden er

in het aanvraagstelsel van RVO wijzigingen aangebracht zodat deze beter is toegespitst op een toestroom van veel aanvragen op de eerste dag.

5. Consultatie en advies

5.1 Advies Adviescollege Regeldruk (hierna ATR)

PM

5.2 Preconsultatie

Op 7 maart 2023 en op 28 maart 2023 zijn er preconsultatie-bijeenkomsten georganiseerd met vertegenwoordigers van verschillende maatschappelijke sectoren. Tijdens deze bijeenkomsten is er gezamenlijk gekeken naar welke wijzigingen voor dit jaar in de regeling moeten worden opgenomen

5.3. Code interbestuurlijke verhoudingen

De conceptregeling is ter consultatie voorgelegd aan het Interprovinciaal Overleg (IPO), de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en de Unie van Waterschappen (UvW).

5.4. Internetconsultatie

PM

6. Financiële gevolgen

De openstelling van 2024 wordt naar voren geschoven naar 2023. Voor de regeling wordt er een subsidieplafond van €190.000.000 beschikbaar gesteld. Het subsidiebedrag wordt verdeeld over twee subsidieplafonds. Voor aanvragen van €500.000 of meer geldt een subsidieplafond van €133.000.000. Voor aanvragen onder de €500.000 geldt een subsidieplafond van €57.000.000.

De bovenstaande verdeling kan betekenen dat er een subsidieplafond bereikt kan worden terwijl de ander nog open staat. Gelet op de overschrijving van de vorige openstellingsronde en signalen uit het veld verwachten wij dat beide plafonds snel worden uitgeput.

7. Inwerkingtreding

Deze regeling treedt in werking op 1 september 2023. Hiermee wordt afgeweken van de vaste verandermomenten. Hiertoe is besloten om de regeling zo snel mogelijk in 2023 open te stellen om zo nieuwe aanvragen tijdig te kunnen beoordelen en eigenaren die eerder een aanvraag hebben ingediend maar afwezen zijn vanwege het beperkte budget te faciliteren. Hiermee is dus gebruik gemaakt van de uitzondering op de vaste verandermomenten en de minimuminvoeringstermijn op grond van aanwijzing 4.17, vijfde lid, aanhef en onderdeel a, van de Aanwijzingen voor de regelgeving.

II. Artikelsgewijs

Artikel I, onderdeel A

In dit onderdeel is ten eerste verduidelijkt dat eigenaren van gebouwen die in eigendom zijn van de Staat der Nederlanden niet voor subsidie op grond van deze regeling in aanmerking komen. Ten tweede is verduidelijkt dat woonzorgcombinaties wel in aanmerking kunnen komen voor subsidie op grond van deze regeling. Ten slotte is een definitie van hoge energieprestatie toegevoegd aan de definitiebepalingen.

Artikel I, onderdeel B

In dit onderdeel is verduidelijkt dat de maatregelen waarvoor een subsidie kan worden verstrekt kunnen bestaan uit ten hoogste drie verduurzamingsmaatregelen die zijn opgenomen in bijlage 3 of een integraal verduurzamingsproject. Als er subsidie wordt verstrekt voor een integraal verduurzamingsproject hoeft het niet te gaan om maatregelen die zijn opgenomen in bijlage 3.

Artikel I, onderdeel C

In dit onderdeel is de aanvraagperiode voor een subsidie op grond van de dumava opgenomen. Een aanvraag kan worden ingediend van 1 september 2023 tot en met 31 december 2024 of tot en met de dag waarop het subsidieplafond wordt bereikt. Verder is bepaald dat het aanvraagloket om 17.00 uur sluit op de dag waarop het subsidieplafond wordt bereikt.

Artikel I, onderdeel D

In dit onderdeel zijn de subsidieplafonds opgenomen. Er is onderscheid gemaakt tussen 2 typen aanvragen: aanvragen van minder dan € 500.000 en aanvragen gelijk aan en meer dan €500.000.

Artikel I, onderdeel E

In dit onderdeel is verduidelijkt dat maatregelen alleen mogen worden aangevraagd als deze voortvloeien uit een energie-advies. Bij de eerste openstelling van de regeling bleek dat deze eis bij de afzonderlijke maatregelen niet geheel duidelijk was.

Artikel I, onderdelen F en H

In deze onderdelen is geregeld dat uit de verklaring inzake werkelijke kosten en opbrengsten niet hoeft te blijken wat het totale bedrag is van de gerealiseerde opbrengsten, inclusief bijdragen van derden. Bij de eerste openstelling van de regeling bleek namelijk dat dit veel onnodige administratieve lasten met zich meebrengt voor aanvrager en uitvoerder. Dit criterium wordt nu geschrapt.

Artikel I, onderdeel G

In dit onderdeel is geregeld dat de hoogte van de subsidie voor integrale verduurzamingsprojecten 35% van de projectkosten van de subsidiabele activiteiten bedraagt, met een minimumbedrag van € 25.000 per aanvraag en een maximum bedrag van € 2.500.000 per gebouwde onroerende zaak, als de eigenaar renoveert naar het hoge energieprestatieniveau per gebruiksfunctie, zoals beschreven in bijlage 4 (nieuw).

Artikel I, onderdeel I

In dit onderdeel is een doelgroep toegevoegd, namelijk scouting, muziekverenigingen en stichtingen (SBI code 900.11).

Artikel I, onderdeel J

In dit onderdeel wordt bijlage 3 vervangen door de bijlage die is opgenomen in bijlage I van deze regeling. De volgende wijzigingen zijn aangebracht in bijlage 3:

- A4: maatregel toegevoegd waarbij aanvragers voor integrale projecten door middel van een maatwerkadvies kunnen aantonen dat zij renoveren naar een hoog energieprestatieniveau.
- D1: warmtepompen worden nu als eis opgenomen.
- D3: bij warmtewisselaar voor vrije koeling is juridisch ingekaderd dat de koelinstallatie en koeltoren niet in aanmerking komen voor een subsidie.
- D7: bij deze maatregelen is een warmtewisselaar geëxpliciteerd als "koude- en warmteterugwinning". Daarnaast is de luchtbehandelingskast als eis opgenomen.
- E1: bij ledverlichting is subsidie mogelijk in combinatie met bewegingssensoren.
- F1: IE4 is aangescherpt naar IE5.
- H1: bij zonnecollectoren is het ook mogelijk om subsidie aan te vragen voor het systeem op een gebouw of perceel.
- H2a: verwijzing naar maatregel L5. Bij het onderdeel zonnepanelen ontbrak de verwijzing naar monumenten. Deze is nu toegevoegd.
- H2b: Aangegeven dat de zonnepanelen op een perceel en/of bestaand dak geplaatst dienen te worden.
- H4: "Stallen" is verwijderd. Voor stallen kan geen subsidie worden aangevraagd op grond van de DUMAVA.
- H5: terrein is vervangen door perceel.

- J2: aan de eisen is toegevoegd dat een aansluiting moet worden gerealiseerd door een warmteleverancier.
- L3: aangescherpt dat hier hierbij gaat om het vervangen en het plaatsen van het glas bij monumenten.

Ook zijn enkele tekstuele onvolkomenheden hersteld.

Artikel I, onderdeel K

In dit onderdeel is een bijlage toegevoegd waarin staat opgenomen wat wordt verstaan onder hoge energieprestatie.

De minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening,

Hugo de Jonge